

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2011/113

Karar Sayısı:2012/108

Karar Günü:18.7.2012

R.G. Tarih-Sayı:01.01.2013-28515

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Emine Ülker TARHAN, Muharrem İNCE ile birlikte 122 milletvekili (Esas Sayısı : 2011/113)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 11. İdare Mahkemesi (Esas Sayısı: 2012/71)

İPTAL DAVASININ VE İTİRAZIN KONUSU : 8.8.2011 günlü, 650 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin;

1- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1), (2) ve (3) sayılı listelerin,

2- 4. maddesiyle değiştirilen 6.1.1982 günlü, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi ile bu bentten sonra gelmek üzere eklenen (h) bendinin,

3- 5. maddesiyle 2575 sayılı Kanun'un 10. maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğin,

4- 6. maddesiyle başlığı ile birlikte değiştirilen 2575 sayılı Kanun'un 12. maddesinin (3) numaralı fıkrasının,

5- 7. maddesiyle 2575 sayılı Kanun'a eklenen 19/A ve 19/B maddelerinin,

6- 8. maddesiyle 2575 sayılı Kanun'a eklenen 52/A maddesinin,

7- 10. maddesinin,

1- (1) numaralı fıkrasıyla 2575 sayılı Kanun'un 19., 26., 27., 52., 55., 84. ve 86. maddelerinde yapılan değişikliklerin,

2- (2) numaralı fıkrasıyla 2575 sayılı Kanun'un 55. maddesinin ikinci fıkrasına 'Yüksek Disiplin Kuruluna' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen ', Başkanlar Kuruluna' ibaresinin,

8- 12. maddesiyle 4.2.1983 günlü, 2797 sayılı Yargıtay Kanunu'nun 30. maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişikliklerin,

9- 15. maddesiyle 24.2.1983 günlü, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yapılan değişikliğin,

10- 16. maddesiyle değiştirilen 2802 sayılı Kanun'un 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde yapılan değişikliklerin,

11- 26. maddesiyle 23.7.2003 günlü, 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu'na eklenen Geçici Madde 11'in,

12- 36. maddesiyle 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin ikinci fıkrasına 'uzman olanlar' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesi, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 27 nci maddesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36 ncı maddesinin altıncı fıkrası ile 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanununun 32 nci maddesi saklı kalmak kaydıyla' ibaresinin,

13- 38. maddesiyle 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 28. maddesinin birinci fıkrasına eklenen 'Memurlar, meslekî faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir işyerinde veya vakıf üniversitelerinde çalışamaz.' cümlesinin,

14- 39. maddesiyle 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu'na eklenen Ek Madde 27'nin,

15- 40. maddesinin (a) bendi ile 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 36. maddesine eklenen fıkranın,

16- 41. maddesiyle 17.11.1983 günlü, 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanunu'nun 32. maddesine eklenen fıkranın,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 17., 27., 36., 45., 49., 56., 70., 87., 90., 91., 130., 138., 140. ve 153. maddelerine aykırılıkları ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Yasa Kuralları

8.8.2011 günlü, 650 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali istenen sözcük, ibare, cümle ve fıkralar ile eki (1), (2), (3) sayılı listelerin de yer aldığı kurallar şöyledir:

'MADDE 1- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 13/A maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

'Aşağıda belirtilen görevleri yerine getirmek üzere, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü bünyesinde İnsan Hakları Daire Başkanlığı kurulur. İnsan Hakları Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurulara ilişkin, ilgili kurum ve kuruluşlardan bilgi, belge ve görüşlerini istemek, savunmaları hazırlamak ve gerektiğinde oturumlara temsilci göndermek.

b) İnsan hakları ihlallerinin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapmak, dostane çözüm kuruluna katılmak ve görüş bildirmek.

c) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından ülkemiz hakkında verilen ihlal kararlarının infazı ile ilgili gereken önlemleri almak, ülkemiz hakkında verilen ihlal kararlarını ilgili mercilere iletmek ve ihlalin ortadan kaldırılmasına yönelik süreçleri takip etmek.

d) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye Cumhuriyeti hakkında verdiği kararların ve diğer ülkeler aleyhinde verilen kararlardan gerekli görülenlerin Türkçeye çevrilmesini sağlamak, bu kararları derlemek, arşivlemek, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve uygulaması ile ilgili bilimsel çalışmaları takip etmek, kitap, makale ve içtihatların uygulayıcılara ulaştırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak ve istatistik çalışmaları yapmak.

e) İnsan hakları konusunda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği halinde projeler hazırlamak, ulusal ve uluslararası sempozyum, seminer ve eğitim faaliyetleri düzenlemek.

f) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.'

MADDE 2- 4/7/1972 tarihli ve 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 85 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Barışta Askeri Yüksek İdare Mahkemesi her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuzbir ağustosa kadar çalışmaya ara verir.'

MADDE 3- 12/6/1979 tarihli ve 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk ve Ceza bölümleri ile Genel Kurulu her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuzbir ağustosa kadar çalışmaya ara verir.'

MADDE 4- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (h) bendi eklenmiş ve mevcut bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

'g) Başkanlar Kurulu,

h) Başkanlık Kurulu,'

MADDE 5- 2575 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 'sekiz yıl' ibaresi 'dört yıl', 'altı yıl' ibaresi 'üç yıl' olarak değiştirilmiştir.

MADDE 6- 2575 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Memurların nitelikleri, atanmaları, istihdamı, nakilleri ve görevlendirilmeleri

MADDE 12- 1. Genel Sekreterliğe bağlı olarak faaliyet gösteren idarî hizmet birimleri ile Daireler, Kurullar ve Başsavcılığa bağlı olarak faaliyet gösteren ve kalem hizmetlerini yürüten birimlerde çalışacak memurların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen nitelikleri haiz olmaları gerekir.

2. Birinci fıkrada belirtilen memurlar naklen veya açıktan atama yoluyla atanır. Açıktan ilk defa Devlet memurluğuna atanacaklar, Devlet memurluğuna giriş için yapılan merkezi sınava girmiş olanlar arasından, Genel Sekreterin görevlendireceği genel sekreter yardımcısının başkanlığında, iki tetkik hâkiminden oluşturulan üç kişilik komisyon tarafından düzenlenecek

sözlü ve gerektiğinde uygulamalı sınav sonucuna göre Genel Sekreterin teklifi üzerine Danıştay Başkanınca atanırlar.

3. Danıştayda çalışan Devlet Memurları Kanununa tabi personel, Genel Sekreterin teklifi ve Başkanın uygun görmesi üzerine, Adalet Bakanlığınca müktesepelerine uygun olarak, açıktan atama iznine tabi olmaksızın, Bakanlığın taşra kadrolarına atanabilirler.

4. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.'

MADDE 7- 2575 sayılı Kanuna 19 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

'Başkanlık Kurulu

MADDE 19/A- 1. Başkanlık Kurulu; Danıştay Başkanının başkanlığında, üçü daire başkanı üçü Danıştay üyesi olmak üzere altı asıl ve ikisi daire başkanı ikisi Danıştay üyesi olmak üzere dört yedek üyeden oluşur.

Başkanlık Kurulu üyelerinin seçimleri

MADDE 19/B- 1. Başkanlık Kuruluna seçilecek asıl ve yedek üyeler Danıştay Genel Kurulunca seçilir. Başkanlık Kurulu üyeliğine aynı daireden birden fazla kimse seçilemez.

2. Başkanlık Kurulu, üye tamsayısı ile toplanır. Asıl üyelerden birinin Kurula katılamaması halinde, noksanlık yedeği ile tamamlanır.

3. Başkanlık Kurulu üyeleri kendileri ile ilgili konularda Kurul toplantılarına katılamazlar.

4. Başkanlık Kuruluna seçilecek olanların tamamının bir oy pusulasında gösterilmesi suretiyle oy kullanılması da mümkündür. Aday çıkmadığı veya yeter sayıda başvuru olmadığı takdirde Başkanlar Kurulu tarafından gizli oyla ve oy çokluğu ile adaylar dışından seçilebileceklerin üç katı aday gösterilir. Seçimler 10 uncu madde hükümleri gereğince yapılır.

5. Başkanlık Kuruluna seçilenlerin görev süresi iki yıl olup, bir seçim dönemi geçmeden yeniden seçilemezler.

6. Başkanlık Kurulu üyeliğine seçilen daire başkan ve üyelerinin seçim süresi dolmadan bu sıfatları değiştiğinde Kurul üyeliğinden ayrılmış sayılırlar.

7. Başkanlık Kurulu üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde onbeş gün içinde boşalan üyelik için seçim yapılır ve seçilen üye yerine seçildiği üyenin süresini tamamlar.'

MADDE 8- 2575 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve bu maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

'Başkanlık Kurulunun görevleri

MADDE 52/A- 1. Başkanlık Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Üyelerin görev yerlerini, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını gözönünde tutarak belirlemek.

b) Zorunlu hallerde, daire başkanı ve üyelerin dairelerini değiştirmek.

c) Danıştay tetkik hâkimlerinin çalışacakları daireleri, kurulları ve görecekları işleri belli etmek ve gerektiğinde yerlerini değiştirmek.

d) Yetkili merciin neresi olduğu belirtilmemiş olan yönetim işlerini belli etmek veya bu işleri yapmak.

e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

2. Başkanlık Kurulunun, birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca verdiği kararlara karşı, yedi gün içinde üye tamsayısının en az üçte biri tarafından yazılı olarak Danıştay Genel Kuruluna itiraz edilebilir. Genel Kurul, Başkanlık Kurulu kararlarını aynen onaylayabileceği gibi değiştirerek de onaylayabilir.'

MADDE 9- 2575 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'1. Danıştay daireleri her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuzbir ağustosa kadar çalışmaya ara verirler.'

MADDE 10- (1) 2575 sayılı Kanunun;

a) 19 uncu maddesinin başlığı 'Başkanlar Kurulu' ve birinci fıkrasında yer alan 'Başkanlık Kurulu' ibaresi 'Başkanlar Kurulu',

b) 26 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan 'Başkanlık Kurulu' ibareleri 'Başkanlar Kurulu',

c) 27 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 'Başkanlık Kurulu' ibaresi 'Başkanlar Kurulu',

ç) 52 nci maddesinin başlığı 'Başkanlar Kurulunun görevleri' ve birinci fıkrasında yer alan 'Başkanlık Kurulu' ibaresi 'Başkanlar Kurulu',

d) 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan 'Başkanlık Kurulu' ibaresi 'Başkanlar Kurulu',

e) 84 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan 'Başkanlık Kurulunca' ibaresi 'Başkanlar Kurulunca',

f) 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan 'Başkanlık Kurulu' ibaresi 'Başkanlar Kurulu',

şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2575 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 'Yüksek Disiplin Kuruluna' ibaresinden sonra gelmek üzere ', Başkanlar Kuruluna' ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuzbir ağustosa kadar çalışmaya ara verirler.'

MADDE 12- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan 'sekiz yıl' ibaresi 'dört yıl', 'altı yıl' ibaresi 'üç yıl' şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 2797 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Adli ara vermeden yararlanmayan daire başkan ve üyeleri ile Cumhuriyet savcıları ve tetkik hâkimleri yılın diğer dönemlerinde yol süresi dahil adli ara verme süresi kadar izin kullanabilirler.'

MADDE 14- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 11- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Yargıtay tetkik hâkimliğine on yıl içinde yapılacak atamalarda, 36 ncı maddenin birinci fıkrasında yer alan beş yıllık hizmet süresi şartı aranmaz.

GEÇİCİ MADDE 12- Yargıtay Başkanlığının boş memur kadrolarından 582 adedine 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunundaki sınırlamalara tabi olmadan atama yapılabilir.'

MADDE 15- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan 'otuzbeş' ibaresi 'kırkbeş' şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 2802 sayılı Kanunun 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde yer alan 'bir katı' ibareleri 'iki katı' şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 2802 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan 'bir yılını' ibaresi 'altı ayını' şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 2802 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan 'sekiz' ibaresi 'beş' şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

'Bakanlıkta görev yapan hâkim ve savcıların diğer kanunlar uyarınca Bakanlık dışındaki bir göreve atanabilmeleri Bakanın muvafakatine bağlıdır.'

MADDE 19- 2802 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Yurtdışında eğitim ve malî haklar:

MADDE 49- Bilgi ve görgülerini artırmak, meslekleriyle ilgili staj ve araştırma yapmak, kurs, eğitim ve öğrenim görmek üzere seçilen ya da iç veya dış burstan yararlanan hâkim ve savcılar iki yılı; doktora yapmak üzere görevlendirilenler ise üç yılı aşmamak üzere yurtdışına gönderilebilir. Bu süreler, gerekirse en çok bir katına kadar uzatılabilir.

Bakanlığın merkez ve taşra teşkilâtında, bağlı ve ilgili kuruluşlarında, uluslararası kuruluş veya mahkemelerde ya da geçici yetki veya görevlendirme ile başka kurum, kurul veya kuruluşlarda görev yapan hâkim ve savcılar Bakanlıkça; diğer hâkim ve savcılar ise Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yurtdışına gönderilebilir.

Bu suretle yurtdışına gidenlerden üç aydan fazla yurtdışında kalanlar, yurda dönüp mesleğe başladıktan sonra yurtdışında kaldıkları sürenin iki katı kadar mecburî hizmet yapmak

zorundadırlar. Ancak mecburî hizmet yapmadan görevden ayrılmak isteyenler, yurtdışında kaldıkları sürede kendilerine ödenen aylık, ödenek, tazminatlar ile her türlü ödemelerin, mecburî hizmetin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarını iki kat olarak ödemekle yükümlüdürler.

Bu madde uyarınca yurtdışına gönderilenlere, aylık ve diğer her türlü ödemelerinin kanunî kesintilerinden sonra kalan net tutarının yüzde altmışı ile gittikleri ülkelerde sürekli görevli bulunan ve dokuzuncu derecenin birinci kademesinden aylık alan Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarına ödenmekte olan yurtdışı aylığının üçte ikisi ödenir. Bunlardan iç ve dış bursla gidenlerin aldıkları burs miktarı, ödenecek üçte iki yurtdışı aylığının altında kaldığı takdirde aradaki fark kendilerine ayrıca ödenir. Ancak şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca veya Bakanlıkça kendilerine aylıksız izin verilmesi uygun görülenler bu fıkra hükmünden yararlanamaz.

Bu madde gereğince yurtdışına gönderilenlerin masrafları gönderen kurum bütçesinden karşılanır. Bu şekilde gönderilenlere, Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarına ödenen yurtdışı aylığı esas alınarak yapılacak ödeme, her türlü vergiden müstesnadır.

Bu maddede hüküm bulunmayan konularda Devlet memurlarına ilişkin hükümler uygulanır.'

MADDE 20- 2802 sayılı Kanunun 50 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Yurtdışında görevlendirme ve malî haklar:

MADDE 50- Bakanlığın merkez ve taşra teşkilâtında, bağlı ve ilgili kuruluşlarında görev yapan hâkim ve savcıların, dış temsilciliklerde, uluslararası mahkeme veya kuruluşlarda görevlendirilmesi Bakan onayıyla; bunun dışında kalanların görevlendirilmesi ise muvafakatleri alınarak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun izniyle Bakanlık tarafından yapılır.

Birinci fıkra uyarınca yapılacak görevlendirmeler üç yılı aşamaz. Bu süre gerekirse en çok bir katına kadar uzatılabilir.

Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında görev alacak hâkim ve savcılara, birinci fıkrada öngörülen usule göre verilecek onayla, her üç yılda yenilenmek kaydıyla, yirmibir yıla kadar aylıksız izin verilebilir. Bunlardan hâkimlik ve savcılık mesleğine geri dönmek isteyenler, görevlerinden ayrıldıkları tarihten itibaren onbeş gün içinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna başvurmaları halinde, Kurul tarafından başvuru tarihinden itibaren otuz gün içinde mükteseplerine uygun bir göreve atanırlar. Süre geçtikten sonra başvuranlar, görevden çekilmiş sayılarak haklarında 40 ıncı madde hükümleri uygulanır. Bu görevlerde geçen süreler hâkimlik ve savcılık mesleğinde geçmiş sayılır, ilgilinin kademe ve derece ilerlemesinde dikkate alınır ve 49 uncu maddede öngörülen mecburi hizmetten düşülür.

Dış temsilciliklerde, uluslararası mahkeme veya kuruluşlarda Bakan onayıyla görevlendirilenlere, sadece gittikleri ülkelerde sürekli görevle bulunan aynı derecede ve kademededen aylık alan Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarına ödenmekte olan yurtdışı aylığı ile emsal katsayı uygulanmadan transfer edilecek ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde verilir; bu görev dolayısıyla yurtiçi aylığı dahil başka bir ödeme yapılmaz.

49 uncu madde ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.'

MADDE 21- 2802 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Hâkim ve savcıların adli ara vermeden yararlandırılması esastır.'

MADDE 22- 2802 sayılı Kanunun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'MADDE 119- Hâkim ve savcıların hak ve ödevi olan meslek içi eğitimleri Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yaptırılır. Bu eğitimin usul ve esasları, Türkiye Adalet Akademisinin görüşü alınarak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca hazırlanan yönetmelikte belirlenir.'

MADDE 23- 14/6/1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

'h) 1512 sayılı Noterlik Kanununa göre kurulan noterlik dairelerine,'

MADDE 24- 29/7/2002 tarihli ve 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Hizmet öncesi eğitimin süresi beş aydan az olamaz, bu süre Eğitim Kurulunca belirlenir. Hizmet öncesi eğitimde, yirmi güne kadar hastalık sebebiyle izinli geçirilen süreler eğitimden sayılır.'

MADDE 25- 4769 sayılı Kanunun 14 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

'Hizmet öncesi eğitime alınanlar, eğitim gördükleri süre içinde genel sağlık sigortalısı sayılırlar. Bu şekilde, genel sağlık sigortalısı sayılanların genel sağlık sigortalısı primleri, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katı esas alınarak ve sigortalı hissesi dahil olmak üzere Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenir. Genel sağlık sigortalısı sayılanların 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendine göre tespit edilecek eş ve çocukları ile ana ve babaları da bakmakla yükümlü olunan kişi sıfatıyla genel sağlık sigortasından yararlandırılır.'

MADDE 26- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 11- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Bakanlığın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı ile bir yıllık staj süresini tamamlayan adlî ve idarî yargı hâkim ve savcı adayları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca mesleğe kabul edilmeleri hâlinde, hâkimlik ve savcılık mesleğine atanabilirler.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin hususlar Akademinin görüşü alınarak Bakanlıkça hazırlanan yönetmelikte gösterilir.'

MADDE 27- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 331 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'(1) Ceza işlerini gören makam ve mahkemeler her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuzbir ağustosa kadar çalışmaya ara verirler.'

MADDE 28- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 85 inci maddesinin başlığı 'Adalet Bakanlığının ziyaret izni verme yetkisi' şeklinde ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'(1) Kurum, kurul ve kuruluşlar, heyet halinde veya bireysel olarak ceza infaz kurumlarını ziyaret edebilmek ve hükümlülerle görüşebilmek için Adalet Bakanlığından izin almak zorundadırlar. Bilimsel araştırma yapanlarla görsel ve yazılı basın mensupları hakkında da bu hüküm uygulanır. Adalet Bakanlığı talepte bulunan kişilerin hükümlüleri ziyaret etmelerine de izin verilebilir.'

MADDE 29- 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'(2) Tehlikeli hükümlüler hariç olmak üzere, hükümlünün, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet Başsavcısının onayı ile ikinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında iki güne kadar izin verilebilir.'

MADDE 30- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan '78 ilâ 84 ve 86 ilâ 88' ibaresi '78 ilâ 88' şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'(2) İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü hâlinde, tutukluya, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol süresi dışında iki güne kadar cenazeye katılması için izin verilebilir.'

MADDE 31- 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Sayıştay Genel Kurulu, Temyiz Kurulu, Daireler Kurulu ve daireleri her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuzbir ağustosa kadar çalışmaya ara verirler.'

MADDE 32- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan 'sekiz' ibaresi 'beş' şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 102 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'MADDE 102- (1) Adli tatil, her yıl yirmi temmuzda başlar, otuzbir ağustosta sona erer. Yeni adli yıl bir eylülde başlar.'

MADDE 34- 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 70 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan 'otuzbeş' ibaresi 'kırk' şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 35- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan '20 kişiyi' ibaresi '30 kişiyi', 'en fazla üç kişiye' ibaresi 'en fazla sekiz kişiye' ve 'diğer beş kişiye' ibaresi 'diğer on kişiye' şeklinde, dördüncü fıkrasının (c) bendinde yer alan 'en az 5 yıllık' ibaresi 'birinci fıkraya göre ücret tavanı iki katını geçmeyecekler için en az 3 yıllık, diğerleri için en az 5 yıllık' şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın (ç) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 36- 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına 'uzman olanlar' ibaresinden sonra gelmek üzere '657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesi, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 27 nci maddesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36 ncı maddesinin altıncı fıkrası ile 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanununun 32 nci maddesi saklı kalmak kaydıyla' ibaresi eklenmiştir.

MADDE 37- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun ek 3 üncü maddesinin üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 38- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Memurlar, meslekî faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir işyerinde veya vakıf üniversitelerinde çalışamaz.'

'Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri görevleri, özel kanunlarda belirtilen görevler ile kurumundan izin alınmak kaydıyla yapılan insanî ve sosyal amaçlı gönüllü çalışmalar bu yasaklamanın dışındadır.'

MADDE 39- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

'Meslekî faaliyet ve serbest meslek icrası yasağı

EK MADDE 27- Bu Kanun kapsamına girenler, kanunlarda belirtilen istisnalar dışında meslekî faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir işyerinde veya vakıf üniversitelerinde çalışamaz.'

MADDE 40- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun;

a) 36 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

'Yükseköğretim kurumlarının kadrolarında bulunan öğretim elemanları, kanunlarda belirtilen hâller dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesi hükmüne tâbidir. Ancak öğretim üyeleri, yükseköğretim kurumlarında yalnızca eğitim ve araştırma faaliyetlerinde bulunmak ve döner sermaye faaliyetleri kapsamında gelir elde edilen hizmetlerde çalışmamak kaydıyla mesai saatleri dışında yükseköğretim kurumlarından başka yerlerde meslekî faaliyette bulunabilir ve meslek veya sanatlarını serbest olarak icra edebilir. Yükseköğretim kurumlarından başka yerlerde çalışan öğretim üyelerine 58 inci madde ile 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesi uyarınca ek ödeme yapılmaz; bunlar rektör, dekan, enstitü, yüksekokul ve konservatuar müdürü, bölüm başkanı, anabilim ve bilim dalı başkanı, başhekim ve bunların yardımcısı olamaz.'

b) Geçici 58 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 59- Yükseköğretim kurumları dışında meslekî faaliyette bulunmak ve meslek veya sanatlarını serbest olarak icra etmek isteyen öğretim üyelerine, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıla kadar ücretsiz izin verilebilir.'

MADDE 41- 17/11/1983 tarihli ve 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanununun 32 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

'Gülhane Askeri Tıp Akademisindeki kadrolu asker ve sivil öğretim elemanları 926 sayılı Kanunun ek 27 nci maddesi hükmüne tâbidir. Ancak öğretim üyesi kadrolarında bulunanlar; yalnızca eğitim ve araştırma faaliyetlerinde bulunmak, 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yaralananlar, yükümlü erbaş ve erler ile askerî öğrencilere yönelik olanlar dışında hasta muayenesi ve tedavisi faaliyetleri kapsamında çalışmamak kaydıyla, Genelkurmay Başkanlığının izniyle mesai saatleri dışında meslekî faaliyette bulunabilir ve meslek veya sanatlarını serbest olarak icra edebilir. Bu öğretim üyelerine 926 sayılı Kanunun ek 17 nci maddesinin (Ç) fıkrası ile 17/11/1983 tarihli ve 2957 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi, 10/6/1985 tarihli ve 3225 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ve 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesi hükümlerine göre ödeme yapılmaz.'

MADDE 42- Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvelinin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiş, ekli (3) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümünden çıkarılmış ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna ait bölümünde yer alan Hizmetli unvanlı dolu ve boş kadroların sınıfı Yardımcı Hizmetler Sınıfı olarak değiştirilmiştir.

MADDE 43- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci, 3 üncü, 9 uncu, 11 inci, 13 üncü, 27 nci, 31 inci, 33 üncü ve 34 üncü maddeleri 1/1/2012 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 44- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.'

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>ANI</u>	<u>UNV</u>	<u>CESİ</u>	<u>DERE</u>	<u>SERB</u>	<u>TOP</u>
				<u>EST</u> <u>KADRO</u> <u>ADEDİ</u>	<u>LAM</u>
	Daire Başkanı		1	1	1
	Tetki k Hakimi		1	5	5

Tetki k Hakimi	2	5	5
Tetki k Hakimi	3	5	5
İç Denetçi	1	7	7
TOP LAM		23	23

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>NİFI</u>	<u>SI</u>	<u>UN</u> <u>VANI</u>	<u>DER</u> <u>ECESİ</u>	<u>SER</u> <u>BEST</u> <u>KA</u> <u>DRO</u> <u>ADEDİ</u>	<u>TO</u> <u>PLAM</u>
İH	G	Şube Müdürü	3	3	3
İH	G	Müt ercim	6	5	5
İH	G	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	5	5
İH	G	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	5	5
İH	G	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	5	5
H	T	İstati stikçi	6	5	5

H	Y	Hiz	12	2	2
		metli			
		TO			
		PLAM		30	30

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

<u>İNİFI</u>	<u>S</u>	<u>UN</u>	<u>DER</u>	<u>SE</u> <u>RBEST</u> <u>KADRO</u> <u>ADEDİ</u>	<u>TO</u> <u>PLAM</u>
İH	G	İç Denetçi	1	2	2
İH	G	İç Denetçi	2	2	2
İH	G	İç Denetçi	3	1	1
İH	G	İç Denetçi	5	2	2
		TO PLAM		7	7

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde ve başvuru kararında Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 17., 27., 36., 45., 48., 49., 56., 70., 87., 90., 91., 130., 138., 140. ve 153. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, E.2011/113 sayılı dosyanın 17.11.2011 gününde, E.2012/71 sayılı dosyanın 11.7.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantılarında başvurularda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, E.2011/113 sayılı dosyada yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına, oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- BİRLEŞTİRME KARARI

4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 36. maddesine, 8.8.2011 günlü, 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 40. maddesinin (a) bendi ile eklenen altıncı fıkranın ikinci cümlesinde yer alan "yükseköğretim kurumlarında yalnızca eğitim ve araştırma

faaliyetlerinde bulunmak ve döner sermaye faaliyetleri kapsamında gelir elde edilen hizmetlerde çalışmamak kaydıyla" ibaresinin iptaline karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin E.2012/71 sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2011/113 esas sayılı dava ile birleştirilmesine, esasının kapatılmasına, esas incelemenin E.2011/113 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 11.7.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi, başvuru kararı ve ekleri, Anayasa Mahkemesi Raportörü Ali Rıza ÇOBAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu Kanun Hükmünde Kararname kuralları, dayananın Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- 650 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Tümünün Anayasa'ya Aykırılığı İddiasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 8.8.2011 günlü, 650 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin dayanağı olan 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırı olduğu ve iptali gerekeceği, iptal edilmesi halinde ise 650 sayılı KHK'nin dayanaktan yoksun kalacağı belirtilerek KHK'nin tümünün Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 gün ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararı ile 6223 sayılı Kanun'un Anayasa'ya aykırılığı iddiasının reddine karar verildiğinden 650 sayılı KHK'nin tümüne yönelik Anayasa'ya aykırılık iddiası dayanaksız kalmıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

B- 650 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri İle Eki (1), (2) ve (3) Sayılı Listelerin Yetki Kanunu Kapsamında Olup Olmadığının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ayrı ayrı tüm maddelerinin ve eki (1), (2) ve (3) sayılı listelerin yetki kanunu kapsamında olmadığı ve acil, ivedi, önemli ve zorunlu konuları düzenlemediği belirtilerek Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ve 91. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 91. maddesine göre yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir. Kanun hükmünde kararnamelerin anayasallık denetimi yapılırken bunların hem yetki kanununa hem de Anayasaya uygunluğunun incelenmesi gerekir. Bu nedenle 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin tüm maddelerinin ayrı ayrı 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olup olmadığının incelenmesi gerekir.

1- Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. Maddesi

Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 29.3.1984 günlü, 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 13/A maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye bir fıkra eklenmiştir. Bu fıkra ile Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü bünyesinde İnsan Hakları Daire Başkanlığının kurulması öngörülmüştür. İnsan Hakları Daire Başkanlığının temel görevi Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurulara ilişkin savunmaları yapmak olarak belirlenmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiş ve yetkinin kapsamı iki başlık altında tespit edilmiştir. Yetkinin kapsamına ilk olarak kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi girmektedir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu amaçla; 1- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine; 2- Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine; 3- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarılabilecektir.

İkinci olarak kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

KHK'nin 1. maddesi ile kurulması öngörülen İnsan Hakları Daire Başkanlığının temel görevi Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurulara ilişkin savunmaları yapmak olarak belirlenmiştir. Daha önce Dışişleri Bakanlığı tarafından yürütülen bu görev söz konusu düzenleme ile Adalet Bakanlığına verilmiştir. Yapılan düzenleme ile kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasında yeniden dağıtılması söz konusudur. Bu düzenlemenin mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi öngören 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin, birinci fıkrasının, (a) bendinin (3) numaralı alt bendi kapsamında bulunduğu anlaşılmaktadır. Adalet Bakanlığı mevcut bakanlıklardan birisi olup yapılan düzenleme bu Bakanlığın görev ve teşkilatına ilişkin bir düzenlemedir.

Açıklanan nedenlerle, Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesi 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamındadır. İptal isteminin reddi gerekir.

2- Kanun Hükmünde Kararname'nin 2., 3., 9., 11., 13., 21., 27., 31., 33. ve 34. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 2., 3., 9., 11., 13., 21., 27., 31., 33. ve 34. maddelerinin tamamı adli tatil ve yıllık izin konusunu düzenlemektedir. Buna göre 2. madde Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde, 3. madde Uyuşmazlık Mahkemesinde, 9. madde Danıştayda, 11. madde idare mahkemelerinde, 27. madde ceza mahkemelerinde, 31. madde Sayıştayda, 33. madde ise hukuk mahkemelerinde adli tatili düzenlemektedir. 13. madde ise adli ara vermeden yararlanamayan Yargıtay daire başkan ve üyeleri ile cumhuriyet savcıları ve tetkik hâkimlerinin yıllık izinlerini, 21. madde hâkim ve savcıların adli ara vermeden yararlandırılmasının esas olduğunu, 34. madde ise Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyelerinin yıllık izin haklarının otuzbeş günden kırk güne çıkarılmasını hükme bağlamaktadır.

Mahkemelerin Temmuz ayının yirmisinden Ağustos ayının sonuna kadar yargısal faaliyetlerine ara vermeleri adli tatil olarak tanımlanmaktadır. Adli tatil mahkemelerin çalışma

düzenine ilişkin bir konu olup yargılama faaliyetini yapan hâkim ve savcılar ile diğer personelin topluca tatil yapmasını ve bu dönemde yargısal faaliyetlere ara verilmesini ifade etmektedir. Yargısal faaliyetlerin kamu hizmeti kavramı içinde olduğunda kuşku yoktur. Ancak 6223 sayılı Kanun'un kapsamına giren iki konu açısından değerlendirildiğinde adli tatil ve yüksek mahkeme üyeleri ile hâkim ve savcılarının izinlerinin kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ile bir ilgisinin bulunmadığı açıktır. Diğer taraftan adli tatil ve yüksek mahkeme üyeleri ile hâkim ve savcılarının izinlerine ilişkin kurallar kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin düzenleme olarak da nitelendirilemez.

Açıklanan nedenlerle, Kanun Hükmünde Kararname'nin 2., 3., 9., 11., 13., 21., 27., 31., 33. ve 34. maddeleri 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında değildir. İptalleri gerekir.

3- Kanun Hükmünde Kararname'nin 4., 7., 8. ve 10. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 4., 7., 8. ve 10. maddeleri ile 6.1.1982 günlü, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nda değişiklik yapılarak Danıştay'ın karar organları arasında 'Başkanlık Kurulu' adı altında yeni bir kurul oluşturulmuş ve bazı görevler bu kurula verilmiştir. 4. madde ile 2575 sayılı Kanun'un Danıştayın karar organlarını düzenleyen 5. maddesinde değişiklik yapılarak yeni oluşturulan 'Başkanlık Kurulu' ibaresi bu maddeye eklenmiştir. 7. madde ile 2575 sayılı Kanun'un 19. maddesinden sonra gelmek üzere 19/A ve 19/B maddeleri eklenmiş ve bu maddelerde başkanlık kurulunun oluşumu ile üyelerinin seçimi düzenlenmiştir. 8. madde ile 2575 sayılı Kanun'un 52. maddesinin bazı fıkra ve bentleri yürürlükten kaldırılmış ve bu maddeden sonra gelmek üzere 52/A maddesi eklenmiştir. 52/A maddesinde ise Başkanlık Kurulunun görevleri düzenlenmiştir. 10. madde ile de 2575 sayılı Kanun'un değişik maddelerinde yeni oluşturulan Başkanlık Kurulu ile ilgili olarak uyumlulaştırmalar sağlanmıştır.

Danıştay, Anayasa'nın Cumhuriyetin Temel Organlarını düzenleyen Üçüncü Kısımının, Yargıya ilişkin Üçüncü Bölümünün, Yüksek Mahkemeler başlıklı II numaralı alt bölümü içinde 155. maddede düzenlenmiştir. Buna göre Danıştay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir ve kanunda gösterilen belli davalara ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar. Diğer taraftan Danıştay, merkezi idarenin en yüksek danışma ve inceleme organıdır. 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 1. maddesinde de Danıştay *'Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş Yüksek İdare Mahkemesi, danışma ve inceleme mercii'* şeklinde tanımlanmıştır. Danıştayın aynı zamanda bir danışma organı olması itibariyle yürütme organıyla da ilişkisi bulunmaktadır. 2575 sayılı Kanun'un 2. maddesine göre Danıştayın hükümetle ilgili işleri Başbakanlık aracılığı ile yürütülür. Danıştayın idari nitelikteki danışma ve inceleme görevleriyle ilgili olarak kamu idareleri de Danıştay ile olan ilişkilerini Başbakanlık aracılığı ile sürdürürler. Cumhurbaşkanlığı da doğrudan Danıştaydan görüş isteyebilir. Bu yapısı itibariyle Danıştay hem bir yüksek yargı organı hem de danışma organıdır. Ancak bu konumu Danıştayı Başbakanlık ya da başka bir bakanlığın bağlı, ilgili ya da ilişkili kuruluşu haline getirmemektedir.

6223 sayılı Kanun'un kapsamına giren iki konu açısından değerlendirildiğinde Danıştay Başkanlık Kuruluna ilişkin kuralların kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ile bir ilgisinin bulunmadığı açıktır. Diğer taraftan Danıştay Başkanlık Kuruluna ilişkin kurallar kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin bir düzenleme olarak da nitelendirilemez.

Açıklanan nedenlerle, Kanun Hükmünde Kararname'nin 4., 7., 8. ve 10. maddeleri 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında değildir. İptalleri gerekir.

4- Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. ve 12. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesi ile 2575 sayılı Kanun'un 10. maddesinde değişiklik yapılarak Danıştay Başkanı ve Başsavcısı seçilebilmek için daha önce sekiz yıl olarak öngörülen Danıştay üyeliği yapmış olma şartı dört yıla, başkanvekili ve daire başkanı seçilebilmek için öngörülmüş olan altı yıl üyelik yapmış olma şartı ise üç yıla indirilmiştir. 12. madde ile 2797 sayılı Yargıtay Kanun'un 30. maddesinde değişiklik yapılarak Yargıtay Birinci Başkanı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı seçilebilmek için daha önce sekiz yıl olarak öngörülen Yargıtay üyeliği yapmış olma şartı dört yıla, Yargıtay başkanvekili, daire başkanı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekili seçilebilmek için öngörülmüş olan altı yıl üyelik yapmış olma şartı ise üç yıla indirilmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamı düzenleyen 1. maddesine göre Kanun'un kapsamına ilk olarak kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi, ikinci olarak kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hususlar girmektedir.

Yüksek yargı organı ve aynı zamanda merkezi idarenin inceleme ve danışma organı olan Danıştay ile yüksek yargı organı olan Yargıtayın kamu kurum ve kuruluşları kavramına dâhil olduğunda kuşku yoktur. Aynı şekilde Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkan vekilleri ve daire başkanları ile Yargıtay Birinci Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Yargıtay başkanvekili, daire başkanı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekili Yetki Kanunu'nun kapsamını belirleyen 'memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ve diğer kamu görevlileri' kavramlarına giren kamu görevlileridir.

Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinde Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanlarının 12. maddesinde ise Yargıtay Birinci Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Yargıtay başkanvekili, daire başkanı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekilinin seçilme koşulları düzenlenmekte olup kamu görevlilerinin seçilmesine ilişkin hususlar 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında bulunduğu kuralları Yetki Kanunu kapsamındadır. İptal isteminin reddi gerekir.

5- Kanun Hükmünde Kararname'nin 6. ve 14. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 6. maddesi ile 2575 sayılı Kanun'un 12. maddesi başlığıyla birlikte değiştirilerek Danıştayda çalıştırılacak memurların nitelikleri, atanmaları, istihdamı, nakilleri ve görevlendirilmeleri düzenlenmektedir. 14. madde ile 2797 sayılı Yargıtay Kanunu'na iki yeni geçici madde eklenmiştir. Bu maddelerden birisinde Yargıtaya tetkik hâkimi olarak atanma koşullarına ilişkin bir düzenleme yer almakta diğerinde ise, Yargıtayda boş bulunan memur kadrolarına 2011 yılında atama yapılması hususu düzenlenmektedir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamı düzenleyen 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hususlar Yetki Kanunu kapsamına girmektedir.

Yukarıda açıklandığı gibi Danıştay ve Yargıtay kamu kurum ve kuruluşları kavramına dâhil olup Danıştayda ve Yargıtayda istihdam edilen tetkik hâkimi ve memurların, atanma, nakil ve görevlendirilmelerine ilişkin düzenlemelerin Yetki Kanunu kapsamında olduğunda kuşku bulunmamaktadır. İptal isteminin reddi gerekir.

6- Kanun Hükmünde Kararname'nin 15., 16. ve 17. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 15., 16. ve 17. maddeleriyle 24.2.1983 günlü, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nda değişiklik yapılarak hakim adaylığına atanma koşullarıyla ilgili bazı yeni düzenlemeler yapılmıştır. 15. maddeyle, 2802 sayılı Kanun'un 8. maddesinde değişiklik yapılarak avukatlık mesleğinden hâkim ve savcı adaylığına geçebilmek için üst yaş sınırı otuzbeşten kırkbeşe çıkarılmıştır. Aynı şekilde 16. maddeyle, 2802 sayılı Kanun'un 9/A. maddesinde değişiklik yapılarak hâkim adaylığına atama için yapılacak sınavlarla ilgili olarak mülakata çağrılacak aday sayısı sınav ilanında yer alan kadro sayısının iki katı fazlası olarak belirlenmiştir. 17. maddeyle ise 2802 sayılı Kanun'un 10. maddesinde değişiklik yapılarak hâkim ve savcı adaylarının meslek öncesi eğitimlerinin altı ayını tamamlamalarından itibaren hâkimlik ve cumhuriyet savcılığına atanmak üzere ayrılmaları öngörülmüştür. Söz konusu madde ile yapılan değişiklik bu ayırma işleminin ne zaman yapılacağına ilişkindir. Daha önce meslek öncesi eğitimin bir yılını tamamladıktan sonra söz konusu ayırma işlemi yapılması öngörülmüşken yapılan değişiklikle bu süre altı aya indirilmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamı düzenleyen 1. maddesine göre Kanun'un kapsamına kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hususlar da girmektedir. 2802 sayılı Kanun'un 7. maddesine göre hâkim ve savcı adayları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki genel idare hizmetleri sınıfına dâhil olup, hâkimlik ve savcılığın sınıf ve derecelerine dâhil değildirler ve haklarında, 657 sayılı Kanun'un 2802 sayılı Kanun'a aykırı olmayan hükümleri uygulanır. Dolayısıyla hâkim ve savcı adayları memur kavramına dâhildirler.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hususlar yetki kanunu kapsamına girdiğinden hakim ve savcı adaylığına atanma ve hakim ve savcı olarak atanmak üzere ayrılma koşullarını düzenleyen 650 sayılı KHK'nin 15., 16. ve 17. maddelerinin Yetki Kanunu kapsamı içinde kaldığında kuşku bulunmamaktadır. İptal isteminin reddi gerekir.

7- Kanun Hükmünde Kararname'nin 18., 19., 20. ve 32. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 18., 19., 20. ve 32. maddelerinde hâkim ve savcıların bakanlık teşkilatına ve Kurul müfettişliğine atanma ve eğitim amacıyla yurtdışında görevlendirilme koşulları ile bakanlık teşkilatında çalışan hâkim ve savcıların başka göreve atanma ve yurt dışında görevlendirilme koşulları düzenlenmiştir. 18. maddeyle 2802 sayılı Kanun'un Adalet Bakanlığı merkez kuruluşuna atanma şartlarını düzenleyen 37. maddesinde değişiklik yapılarak adalet müfettişliğine atanabilmek için önceki düzenlemede sekiz yıl olarak öngörülmüş olan hâkimlik veya savcılık yapma koşulu beş yıla indirilmiştir. Diğer taraftan aynı maddeye eklenen fıkra ile Adalet Bakanlığı'nda görev yapan hâkim ve savcıların anılan bakanlık dışında bir göreve atanabilmesi için Bakanın muvafakati öngörülmüştür. 19. maddeyle 2802 sayılı Kanun'un 49. maddesi değiştirilmiş ve hâkim ve savcıların eğitim amacıyla yurt dışında görevlendirilmesine imkân tanınmıştır. Aynı şekilde 20. maddeyle 2802 sayılı Kanun'un 50. maddesi değiştirilerek Adalet Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatında ya da ilgili ve bağlı

kuruluşlarında görev yapan hâkim ve savcıların yurt dışında dış temsilciliklerde ya da uluslar arası mahkemelerde görevlendirilmesi düzenlenmiştir. 32. maddeyle 11.12. 2010 günlü, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu'nda değişiklik yapılarak Kurul müfettişliğine atanabilmek için hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az sekiz yıl görev yapmış olma şartı beş yıla indirilmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamı düzenleyen 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre Kanun'un kapsamına kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hususlar girmektedir. İptali istenen kurallarda hâkim ve savcıların Adalet Bakanlığı teşkilatına ve Kurul müfettişliğine atanma ve eğitim amacıyla yurtdışında görevlendirilme koşulları ile anılan bakanlık teşkilatında çalışan hâkim ve savcıların başka göreve atanma ve yurt dışında görevlendirilme koşulları düzenlendiğinden bu kuralların Yetki Kanunu kapsamı içinde kaldığında kuşku bulunmamaktadır. İptal isteminin reddi gerekir.

8- Kanun Hükmünde Kararname'nin 22. Maddesi

Kanun Hükmünde Kararname'nin 22. maddesiyle 2802 sayılı Kanun'un 119. maddesi değiştirilerek hâkim ve savcıların meslek içi eğitimlerinin nasıl yapılacağı yeniden düzenlenmiştir. Kuralla hâkim ve savcıların hak ve ödevi olan meslek içi eğitimlerinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yaptırılacağı ve bu eğitimin usul ve esaslarının Türkiye Adalet Akademisinin görüşü alınarak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca hazırlanan yönetmelikte belirleneceği öngörülmüştür.

6223 sayılı Kanun'un kapsamına giren iki konu açısından değerlendirildiğinde hâkim ve savcıların meslek içi eğitimlerinin nasıl yapılacağına ilişkin kuralın kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ile bir ilgisinin bulunmadığı açıktır. Diğer taraftan hâkim ve savcıların meslek içi eğitimlerinin nasıl yapılacağına ilişkin kural kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin bir düzenleme olarak da nitelendirilemez.

Açıklanan nedenlerle Kanun Hükmünde Kararname'nin 22. maddesi Yetki Kanunu kapsamında değildir. İptali gerekir.

9- Kanun Hükmünde Kararname'nin 23. Maddesi

Kanun Hükmünde Kararname'nin 23. maddesiyle 14.6.1989 günlü, 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 2. maddesinde değişiklik yapılarak söz konusu Kanun'un uygulanmayacağı işyerleri arasına 1512 sayılı Noterlik Kanunu'na göre kurulan noterlik daireleri de eklenmiştir. Böylece noterlik daireleri İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun hükümlerinden istisna tutulmuştur.

6223 sayılı Kanun'un kapsamına giren iki konu açısından değerlendirildiğinde noterlik dairelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun hükümlerinden istisna tutulmasına ilişkin kuralın kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ile bir ilgisinin bulunmadığı açıktır. Diğer taraftan noterlik dairelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun hükümlerinden istisna tutulmasına ilişkin kural kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu

görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin bir düzenleme olarak da nitelendirilemez.

Açıklanan nedenlerle, Kanun Hükmünde Kararname'nin 23. maddesi Yetki Kanunu kapsamında değildir. İptali gerekir.

10- Kanun Hükmünde Kararname'nin 24. ve 25. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 24. ve 25. maddeleriyle 29.7.2002 günlü, 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanunu'nda değişiklik yapılarak hizmet öncesi eğitim düzenlenmiştir. İptali istenen kurallar ceza infaz kurumları ve tutukevleri personelinin hizmet öncesi eğitim süresinin beş aydan az olmamak üzere Eğitim Kurulunca belirleneceğini, hizmet öncesi eğitimde, yirmi güne kadar hastalık sebebiyle izinli geçirilen sürelerin eğitimden sayılacağını, hizmet öncesi eğitime alınanların, eğitim gördükleri süre içinde genel sağlık sigortalısı sayılacaklarını ve sigorta primlerinin Adalet Bakanlığı bütçesinden ödeneceğini ve bu kişilerin eş ve çocukları ile ana ve babalarının da bakmakla yükümlü olunan kişi sıfatıyla genel sağlık sigortasından yararlandırılacağını hükme bağlamıştır.

6223 sayılı Kanun'un kapsamına giren iki konu açısından değerlendirildiğinde ceza infaz kurumları ve tutukevleri personelinin hizmet öncesi eğitimine ilişkin kuralın kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ile bir ilgisinin bulunmadığı açıktır. Diğer taraftan 4769 sayılı Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerine atanacak personelin atamadan önce hizmet öncesi eğitime tabi tutulmasını öngörmektedir. Bu eğitime tabi tutulan kişiler henüz herhangi bir kamu görevine atanmamışlardır. 4769 sayılı Kanun'un 11. maddesinde eğitim görenlerin, eğitim süresi içinde kendilerine öğretilen konulardan yazılı, sözlü veya uygulamalı sınava tâbi tutularak eğitimi başarıyla tamamlamaları halinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde durumlarına uygun boş kadrolara atanmaları hükmü yer almaktadır. Başarılı olamayanların ise eğitim merkezi ile ilişkilerinin kesilmesi öngörülmüştür. Bu nedenle hizmet öncesi eğitime tabi tutulanların kamu görevlisi olarak nitelendirilmesi mümkün olmadığından buna ilişkin kurallar kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin düzenleme olarak da nitelendirilemez.

Açıklanan nedenlerle, Kanun Hükmünde Kararname'nin 24. ve 25. maddelerinde yer alan düzenlemeler Yetki Kanunu kapsamında değildir. İptalleri gerekir.

11- Kanun Hükmünde Kararname'nin 26. Maddesi

Kanun Hükmünde Kararname'nin 26 maddesiyle 23.7.2003 günlü, 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu'na bir geçici madde eklenerek bu KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle bir yıllık stajını tamamlayan adli ve idari yargı hâkim ve savcı adaylarının Adalet Bakanlığının teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararıyla mesleğe atanmalarına olanak tanınmıştır.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamı düzenleyen 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre, Kanun'un kapsamına kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hususlar girmektedir. Hâkim ve savcılar 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında hakkında düzenleme yapılabilecek personel içinde yer aldığı yukarıda belirlenmiştir. İptali istenen kuralda 650 sayılı KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle bir

yıllık stajını tamamlayan adli ve idari yargı hâkim ve savcı adaylarının Adalet Bakanlığı'nın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun kararıyla mesleğe atanmalarına olanak tanınmıştır. Kamu görevine atamayı düzenleyen kuralın Yetki Kanunu kapsamına girdiğinde kuşku yoktur. İptal isteminin reddi gerekir.

12- Kanun Hükmünde Kararname'nin 28., 29. ve 30. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 28., 29. ve 30. maddeleriyle 13.12.2004 günlü, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da değişiklik yapılarak kurum, kurul veya kuruluşların heyet halinde ya da bireysel olarak ceza infaz kurumlarını ziyaret etmelerine ilişkin usuller ile hükümlü ve tutukluların belli koşullarda izinli olarak dışarıya çıkışlarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. 28. maddeyle 5275 sayılı Kanun'un 85. maddesinde değişiklik yapılarak kurum, kurul veya kuruluşların heyet halinde ya da bireysel olarak ceza infaz kurumlarını ziyaret etmeleri Adalet Bakanlığının iznine tabi tutulmuştur. 29. maddeyle 5275 sayılı Kanun'un 94. maddesinde değişiklik yapılarak hükümlülere, 30. maddeyle de aynı Kanun'un 116. maddesinde değişiklik yapılarak tutuklulara belli koşullarda belli derecelerdeki hısımlarından birisinin ölümü halinde dış güvenlik görevlisinin refakatinde cenaze törenine katılmak üzere iki güne kadar izin verilmesi öngörülmüştür.

6223 sayılı Kanun'un kapsamına giren iki konu açısından değerlendirildiğinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerine yapılacak ziyaretler ile hükümlü ve tutuklulara belli derecedeki yakınlarının cenaze törenlerine katılmak üzere izin verilmesine ilişkin kuralların kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ile bir ilgisinin bulunmadığı açıktır. Diğer taraftan ceza infaz kurumları ve tutukevlerine yapılacak ziyaretler ile hükümlü ve tutuklulara belli derecedeki yakınlarının cenaze törenlerine katılmak üzere izin verilmesine ilişkin kurallar kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin bir düzenleme olarak da nitelendirilemez.

Açıklanan nedenlerle, Kanun Hükmünde Kararname'nin 28., 29. ve 30. maddeleri Yetki Kanunu kapsamında değildir. İptalleri gerekir.

13- Kanun Hükmünde Kararname'nin 35. Maddesi

Kanun Hükmünde Kararname'nin 35. maddesi ile 27.6.1989 günlü, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 6. maddesinde değişiklik yapılarak 190 sayılı KHK'nin 2. maddesi kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarının merkez teşkilatının büyük ölçekli bilgi işlem birimlerinde çalıştırılacak personel sayılarında bazı değişiklikler yapılmıştır. Buna göre, buralarda çalıştırılacak personel sayısı yirmiden otuza, sözleşme ücreti tavanının dört katına kadar ücret ödenebilecek personel sayısı üçten sekize, sözleşme ücreti tavanının üç katına kadar ücret ödenebilecek personel sayısı beşten ona çıkarılmış ve sözleşme ücretinin iki katına kadar ücret alacak kadrolara atanabilmek için üç, diğer kadrolara atanabilmek için ise beş yıl mesleki tecrübeye sahip olma koşulu öngörülmüştür.

Kamu kurumlarının merkez teşkilatlarında oluşturulacak bilgi işlem merkezlerinde çalıştırılacak personel sayılarını ve atanma koşullarını düzenleyen kural, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin düzenleme yetkisi veren Yetki Kanunu kapsamındadır. İptal isteminin reddi gerekir.

14- Kanun Hükmünde Kararname'nin 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. maddeleriyle çeşitli kanunlarda değişiklik yapılarak kimi kamu görevlilerinin gelir getirici ikinci iş yapmaları yasaklanmakta ve bu yasağın istisnaları düzenlenmektedir.

Kanun Hükmünde Kararname'nin 36. maddesi ile 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinde değişiklik yapılarak tabipler, dış tabipleri ve uzman tabiplerin belli yasa kuralları saklı kalmak üzere sağlık kurum ve kuruluşlarında mesleklerini icra edebilecekleri hükme bağlanmıştır. Saklı tutulan kurallar ise 650 sayılı KHK'nin 38., 39., 40. ve 41. maddeleriyle çeşitli kanunlarda yapılan düzenlemelerden oluşmaktadır. Bu kuralların tamamında çeşitli kanunlara tabi olarak çalışan kamu görevlilerinin ikinci iş yapma yasağı düzenlenmektedir. Dolayısıyla 36. madde çeşitli kanunlara tabi kamu görevlisi olarak çalışan tabipler, dış tabipleri ve uzman tabiplerin gelir getirici ikinci bir işte çalışmalarını yasaklamaktadır.

37. madde, 22.5.1930 günlü, 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun Ek 3. maddesinin üçüncü cümlesini yürürlükten kaldırmıştır. 1632 sayılı Kanun'un Ek 3. maddesi askeri doktorların özel hastane açmalarını suç haline getirerek cezai yaptırıma bağlamış, üçüncü cümlesi ise çalışma saatleri dışında özel kanunlara göre mesleğin icrasını istisna tutmuştur. 650 sayılı KHK'nin 37. maddesi 1632 sayılı Kanun'un Ek 3. maddesinin üçüncü cümlesini yürürlükten kaldırarak, askeri doktorların mesai saatleri dışında mesleklerini icra etmelerine olanak tanıyan istisnayı ortadan kaldırmış, böylece mesai saatleri dışında çalışmayı da suç kapsamı içine almıştır.

38. madde, 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 28. maddesinde değişiklik yaparak, memurların mesleki faaliyette bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açmalarını ve başka işyerlerinde çalışmalarını yasaklamış ve bu yasağın kapsamına girmeyen istisnaları yeniden belirlemiştir.

39. madde, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'na Ek 27. maddenin eklenmesini öngörmektedir. 926 sayılı Kanun'un 'Mesleki faaliyet ve serbest meslek icrası yasağı' başlıklı Ek 27. maddesinde kanun kapsamına giren kamu görevlilerinin mesleki faaliyette ve serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açmalarını ve başka işyerlerinde çalışmalarını yasaklamıştır.

40. madde, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 36. maddesine bir fıkra eklenmesini ve Kanun'a Geçici 59. maddenin ilave edilmesini öngörmektedir. 2547 sayılı Kanun'un 'Çalışma esasları' başlıklı 36. maddesinde öğretim elemanlarının üniversitelerde tam gün esasına göre görev yapacağı hükme bağlanmış ve çalışma esasları düzenlenmiştir. 650 sayılı KHK'nin 40. maddesi ile eklenen fıkra ise öğretim elemanlarının 657 sayılı Kanun'un 28. maddesine tabi oldukları hükmüne yer verilerek ikinci görev yasağı öğretim elemanları açısından da öngörülmüş ve ikinci görev yasağına bazı istisnalar getirilmiştir. Buna göre, öğretim elemanları yüksek öğretim kurumlarından başka bir yerde mesleklerini icra etmeleri halinde yüksek öğretim kurumlarında yalnızca eğitim ve araştırma faaliyetlerinde bulunabilecek, döner sermaye geliri elde edilen faaliyetlerde bulunamayacaklardır. Getirilen Geçici 59. madde ile ise yükseköğretim kurumları dışında mesleki faaliyette bulunmak isteyen öğretim elemanlarına maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl ücretsiz izin verilebileceği düzenlenmiştir.

41. madde, 7.11.1983 günlü, 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanunu'nun 32. maddesine bir fıkra eklenmesini öngörmektedir. 2955 sayılı Kanun'un 'Çalışma esasları' başlıklı 32. maddesinde GATA öğretim elemanlarının haftalık çalışma süresi ve çalışma esasları

düzenlenmiştir. 650 sayılı KHK'nin 41. maddesi ile bu maddeye eklenen fıkrada ise GATA'daki asker ve sivil öğretim elemanlarının 926 sayılı Kanun'un Ek 27. maddesindeki mesleki faaliyette ve serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açma ve başka işyerlerinde çalışma yasağına tabi oldukları öngörülmüş ve bu yasak kapsamına girmeyen bazı faaliyetlere yer verilmiştir. Buna göre, GATA öğretim elemanları belli koşullarda ve mesai saatleri haricinde GATA dışında mesleklerini icra edebileceklerdir.

6223 sayılı Kanun'un kapsamına giren iki konu açısından değerlendirildiğinde çeşitli kamu kurumlarında çalışan tabip, diş tabibi ve uzman tabip gibi kamu görevlilerinin ikinci işte çalışma yasağına ilişkin kuralların kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ile bir ilgisinin bulunmadığı açıktır. Diğer taraftan çeşitli kamu kurumlarında çalışan tabip, diş tabibi ve uzman tabip gibi kamu görevlilerinin ikinci işte çalışma yasağına ilişkin kurallar kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin bir düzenleme olarak da nitelendirilemez.

Açıklanan nedenlerle, Kanun Hükmünde Kararname'nin 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. maddeleri Yetki Kanunu kapsamında değildir. İptalleri gerekir.

15- Kanun Hükmünde Kararname'nin 42. Maddesi

Kanun Hükmünde Kararname'nin 42. maddesi ekli (1) ve (2) sayılı listelerdeki kadroların ihdas edilerek 13.12.1983 günlü, 190 sayılı Genel Kadro Usulü Hakkında KHK'nin eki (I) ve (II) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığı'na ait bölümüne eklenmesini, ekli (3) sayılı listede yer alan kadroların iptal edilerek 190 sayılı KHK'nin eki (I) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümünden çıkarılmasını ve 190 sayılı KHK'nin eki (I) sayılı cetvelin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna ait bölümünde yer alan Hizmetli unvanlı dolu ve boş kadroların sınıfının Yardımcı Hizmetliler sınıfı olarak değiştirilmesini öngörmektedir.

İhdas edilen kadroların yukarıda incelenen ve 650 sayılı KHK'nin 1. maddesiyle kurulan İnsan Hakları Daire Başkanlığına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Yukarıda (1) numaralı başlık altında yapılan incelemede 650 sayılı KHK'nin 1. maddesinin Yetki Kanunu kapsamında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin, ikinci fıkrasının (a) bendinin (13) numaralı alt bendinde kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerle 190 sayılı KHK'de değişiklik yapılabileceği öngörülmüştür.

Açıklanan nedenlerle, Kanun Hükmünde Kararname'nin 42. maddesi ile eki (1), (2) ve (3) sayılı listeler Yetki Kanunu kapsamındadır. İptal isteminin reddi gerekir.

16- Kanun Hükmünde Kararname'nin 43. ve 44. Maddeleri

Kanun Hükmünde Kararname'nin 43. maddesi yürürlük, 44. maddesi ise yürütme maddesidir. Her düzenlemenin bir yürürlük ve yürütme maddesi içermesi doğaldır. Bu nedenle Kanun Hükmünde Kararname'nin 43. ve 44. maddelerinin Yetki Kanunu kapsamında olduğunda kuşku yoktur. İptal isteminin reddi gerekir.

C- 650 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Maddelerinin İçerik Yönünden Anayasa'ya Aykırılığı İddialarının İncelenmesi

1- Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. Maddesiyle 2575 Sayılı Danıştay Kanunu'nun 10. Maddesinin İkinci Fıkrasında Yapılan Değişiklik

Dava dilekçesinde, Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesiyle 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 10. maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğin siyasal amaç güdülerek yapıldığı, bu amacın cumhuriyetin, demokrasinin, demokratik hukuk devleti ile insan hak ve özgürlüklerinin güvencesi olan bağımsız ve tarafsız yargının bağımlı ve taraflı hale getirilmesi olduğu belirtilerek Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava konusu kuralla Danıştay Başkanı ve Başsavcısı seçilebilmek için öngörülen sekiz yıl Danıştay üyeliği yapmış olma şartı dört yıla, başkanvekili ve daire başkanı seçilebilmek için öngörülen altı yıl üyelik yapmış olma şartı ise üç yıla indirilmiştir.

Bir normun amacı anayasallık denetimi açısından sınırlı bir işleve sahiptir. Anayasa'nın açıkça amaç öngörmediği durumlarda Anayasa'nın 2. maddesindeki 'hukuk devleti' ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması zorunludur. Kamu yararının sübjektif niteliği dolayısıyla bir yasanın kamu yararı dışında bir amaç güttüğü ancak açıkça görülebilen durumlarda Anayasa'ya aykırılık nedeni olarak görülebilir. Amaç yönünden Anayasa'ya aykırılıktan söz edilebilmesi için kamu yararı dışında özel bir çıkarın gözetildiğinin tespiti gerekir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuk devletinde yasaların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Kanun koyucu, Anayasa'ya aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapma yetkisine sahip olup, düzenlemenin kamu yararına uygun olup olmadığının belirlenerek takdir edilmesi yasama organına aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenilebileceği açıktır.

Danıştay başkanı, başkanvekili, daire başkanı ya da başsavcısı seçilebilmek için ne kadar süre üyelik yapmış olma şartı aranacağı konusunda Anayasa'da herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Bu nedenle bu makamlara aday olabilmek için belli bir süre üyelik yapmış olma şartı aranıp aranmayacağı veya ne kadar süre üyelik yapmış olma şartı aranacağı bir yerindelik sorunudur. Kanun koyucu takdir yetkisi çerçevesinde adaylık için belli bir süre üyelik yapmış olma şartı öngörebileceği gibi hiçbir süre de öngörmeyebilir. Nitekim ülkemizdeki çeşitli yüksek yargı organlarının kanunlarında çok farklı düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir. Yargıtay ve Danıştay Kanunlarında bu makamlara aday olabilmek için belli sürelerle üyelik yapmış olma şartı öngörülmüşken Anayasa Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi, Sayıştay, Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi kanunlarında her hangi bir süre öngörülmemiştir. Aynı şekilde Yargıtay, Danıştay ve Anayasa Mahkemesinde bu makamlara seçimle gelinmesi söz konusu iken, Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde atama söz konusudur. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı Anayasa Mahkemesi tarafından ve kendi üyeleri arasından, Sayıştay Başkanı ise Sayıştay üyeleri veya Kanunda belirtilen diğer kişiler arasından Türkiye büyük Millet Meclisi Genel Kurulu tarafından seçilmektedir. Bu nedenle iptali istenen kural ile öngörülen süreler kanun koyucunun takdir yetkisi içindedir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 4., 5., 6., 7., 8., 9. ve 91. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

2- Kanun Hükmünde Kararname'nin 6. Maddesiyle Değiştirilen 2575 Sayılı Danıştay Kanunu'nun 12. Maddesinin Üçüncü Fıkrası

Dava dilekçesinde, kuralın yasak alana ilişkin bir düzenleme içerdiği, hakkaniyete aykırı olduğu ve kamu yararıyla bağdaşmadığı, kazanılmış hakları ihlal ettiği, memurların 657 sayılı Kanun'dan kaynaklanan, kendilerinin istemleri dışında atanamamaları güvencesini ve buna yönelik yargısal denetim olanağını ortadan kaldırdığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 36., 87 ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun Hükmünde Kararname'nin 6. maddesiyle değiştirilen 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 12. maddesinin üçüncü fıkrasında Danıştayda çalışan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi personelin, Danıştay Genel Sekreterinin teklifi ve Danıştay Başkanının uygun görmesi üzerine, Adalet Bakanlığınca mükteseplerine uygun olarak, açıktan atama iznine tabi olmaksızın, Adalet Bakanlığının taşra kadrolarına atanabilecekleri öngörülmüştür. Adalet Bakanlığı kadrolarına atanacak personelin mali ve diğer haklarında herhangi bir kayıp olmaması için mükteseplerine uygun olarak atamalarının yapılacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti kavramının temel gereklerinden birisi de hukuk güvenliği ilkesidir. Hukuk güvenliği bireyin hukukî durumunun süreceği yönündeki beklentilerinin belli koşullar içinde güvence altına alınması anlamına gelir. Ancak hukuk güvenliği ilkesi zaman içinde değişen şartlara ve gelişen ihtiyaçlara göre kanunlarda değişiklik yapılmasına engel değildir. Bir hukuk sisteminin değişen ihtiyaçlara uyum sağlayabilecek esnekliğe sahip olması gerekir. Aksi takdirde hukuk sisteminin durağanlaşması ve toplumun dinamik yapısına uyum sağlayamayarak ihtiyaçlara cevap veremez hale gelmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle kanun koyucu Anayasa'da öngörülen koşullar çerçevesinde diğer alanlarda olduğu gibi kamu görevlilerinin durumları ile ilgili olarak da kamu yararı amacıyla bazı değişiklikler yapabilir.

Ancak, kanun koyucu bu değişiklikleri yaparken hukuk güvenliği ilkesinin bir uzantısı olan kazanılmış haklara saygı göstermelidir. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haktır. Kamu görevlilerinin statüsüne ilişkin konularda kazanılmış hak olmayacağı idare hukukunun temel ilkelerinden olup Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatları da bu yöndedir. Bir kamu görevlisinin bir kuruma atanmakla ömür boyu o kurumda çalışma konusunda bir kazanılmış hak elde ettiği söylenemez. Bu nedenle iptali istenilen kural ile kazanılmış haklara bir müdahale söz konusu değildir.

Kamu hizmetlerinin verimli olarak yürütülmesini sağlamak üzere kanun koyucunun bir ödül ve yaptırım sistemi öngörmesi mümkündür. Hizmetinden verim alınamayan personelin rotasyona tabi tutularak çalıştığı birimin veya yerin değiştirilmesi, çalışanların verimliliğinin artırılmasını amaçlayan yöntemlerden biridir. Taşra teşkilatı olmayan kurumlarda hizmetinden yararlanılamayan personelin daha verimli çalışmasını sağlamak üzere kazanılmış haklarını koruyarak başka bir kuruma atanmasında hukuk güvenliği ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 6., 7., 36., 87. ve 91. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

3- Kanun Hükmünde Kararname'nin 12. Maddesiyle 2797 Sayılı Yargıtay Kanunu'nun 30. Maddesinin Birinci Fıkrasında Yapılan Değişiklik

Dava dilekçesinde, kuralın siyasal amaç güdülerek yapıldığı, bu amacın cumhuriyetin demokrasinin, demokratik hukuk devleti ile insan hak ve özgürlüklerinin güvencesi olan bağımsız ve tarafsız yargının bağımlı ve taraflı hale getirilmesi olduğu belirtilerek Anayasanın Başlangıç'ı ile 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenilen kuralla Yargıtay Birinci Başkanı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı seçilebilmek için öngörülen sekiz yıl Yargıtay üyeliği yapmış olma şartı dört yıla, Yargıtay başkanvekili, daire başkanı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili seçilebilmek öngörülen altı yıl üyelik yapmış olma şartı ise üç yıla indirilmiştir. Kural yukarıda (1) numaralı başlık altında incelenen 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesiyle 6.1.1982 günlü, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 10. maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle paralel düzenlemeler içermektedir. İptal isteminin aynı gerekçelerle reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

4- Kanun Hükmünde Kararname'nin 15. Maddesiyle 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. Maddesinin Birinci Fıkrasının (k) Bendinde Yapılan Değişiklik

Dava dilekçesinde, avukatlıktan hâkimlik ve savcılık adaylığına geçme yaşının otuzbeşten kırkbeşe çıkarılmasını öngören kuralın kamu yararı dışında siyasi ve güncel nedenleri bulunduğu belirtilerek, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 87. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kural, avukatlık mesleğinden hâkim ve savcı adaylığına geçebilmek için üst yaş sınırının otuzbeşten kırkbeşe çıkarılmasını öngörmektedir.

Bir normun amacı anayasallık denetimi açısından sınırlı bir işleve sahiptir. Anayasanın açıkça amaç öngörmediği durumlarda Anayasa'nın 2. maddesindeki 'hukuk devleti' ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması zorunludur. Kamu yararının sübjektif niteliği dolayısıyla bir yasanın kamu yararı dışında bir amaç güttüğü ancak açıkça görülebilen durumlarda Anayasa'ya aykırılık nedeni olarak görülebilir. Amaç yönünden Anayasa'ya aykırılıktan söz edilebilmesi için kamu yararı dışında özel bir çıkarın gözetildiğinin tespiti gerekir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuk devletinde yasaların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Kanun koyucu, Anayasa'ya aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapma yetkisine sahip olup, düzenlemenin kamu yararına uygun olup olmadığının belirlenerek takdir edilmesi yasama organına aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenilebileceği açıktır.

Hâkim ve savcı sayısının yetersizliği karşısında, bu açığı kapatmak amacıyla avukatlıktan hâkimlik ve savcılık mesleğine geçmek için üst yaş sınırının otuzbeşten kırkbeşe çıkarılmasının

temel nedeninin daha fazla kişinin başvurusuna olanak tanımak olduğu anlaşılmaktadır. Hâkim ve savcı açığının ne şekilde kapatılacağını belirlemek bir yerindelik sorunu olup, yasama organı alternatif yöntemlerden uygun gördüğünü tercih etme yetkisine sahiptir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Erdal TERCAN ve Zühtü ARSLAN bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 6., 7., 87. ve 91. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

5- Kanun Hükmünde Kararname'nin 16. Maddesiyle 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 9/A Maddesinin Beşinci Fıkrasının Birinci ve İkinci Cümlelerinde Yapılan Değişiklikler

Dava dilekçesinde, hakimlik ve savcılık adaylığı sınavına giren adaylardan yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan almış olmak koşuluyla en yüksek puan alandan başlamak üzere sınav ilanında belirtilen kadro sayısının bir katı fazlası adayın mülakata çağrılmasını öngören kuralın, siyasi iktidarın yargıda kadrolaşmasına olanak sağlamak amacıyla yapıldığı savıyla Anayasa'nın 2., 9., 10., 70., 138. ve 140. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kural, hâkim ve savcı adaylığına atama için yapılacak sınavlarda mülakata çağrılacak aday sayısını sınav ilanında yer alan kadro sayısının iki katı olarak belirlemiştir.

Bir normun amacı anayasallık denetimi açısından sınırlı bir işleve sahiptir. Anayasa'nın açıkça amaç öngörmediği durumlarda Anayasa'nın 2. maddesindeki 'hukuk devleti' ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması zorunludur. Kamu yararının sübjektif niteliği dolayısıyla bir yasanın kamu yararı dışında bir amaç güttüğü ancak açıkça görülebilen durumlarda Anayasa'ya aykırılık nedeni olarak görülebilir. Amaç yönünden Anayasa'ya aykırılıktan söz edilebilmesi için kamu yararı dışında özel bir çıkarın gözetildiğinin tespiti gerekir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuk devletinde yasaların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Kanun koyucu, Anayasa'ya aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapma yetkisine sahip olup, düzenlemenin kamu yararına uygun olup olmadığının belirlenerek takdir edilmesi yasama organına aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenilebileceği açıktır.

Kamu hizmetlerine girişte mülakat sınavı yapılmasının temel amacı o görevi en iyi şekilde yapacak liyakatli adayların belirlenmesini sağlamaktır. Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük haklarının kanunla düzenleneceği ifade edilmiştir. Buna göre, devlet memurluğuna alınmada mülakat yapılmasının öngörüldüğü durumlarda, mülakata çağrılacak aday sayısını belirleme konusunda yasama organının takdir hakkına sahip bulunduğu açıktır.

Anayasa Mahkemesi kaymakam adaylığı sınavlarıyla ilgili olarak, ilan edilen kadronun dört katı adayın mülakata çağrılmasını öngören 9.6.1930 günlü, 1700 sayılı Kanun'un; 25.6.2009 günlü, 5917 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen 2/A maddesine ilişkin 14.4.2011 günlü, E.2009/63, K.2011/66 sayılı kararında yazılı sınav ve mülakat biçiminde yapılan giriş sınavlarında, yazılı sınavı kazanan tüm adaylar yerine, belli sayıda adayın mülakata çağrılıp çağrılmamasının yasama organının takdirinde olduğuna karar vermiştir.

Yazılı sınavda başarılı olanlar arasından söz konusu kişilerin sözel ifade yeteneklerinin, muhakeme güçlerinin, temsil niteliklerinin, genel ve fiziki görünümünün, ikna kabiliyetlerinin, genel yetenek ve genel kültürlerinin değerlendirilebilmesi amacıyla yapılacak mülakatta, idarenin mümkün olduğunca seçme şansına sahip bulunması için alınacak kadrodan daha fazla adayın mülakata çağrılması gerekmektedir. Ancak, yasama organı çağrılacak aday sayısını belirlerken mülakatı açıkça anlamsız kılacak veya yazılı sınavın nesnel sonuçlarını ortadan kaldıracak bir uygulama yapmamaya da özen göstermelidir. İptali istenen kuralla yazılı sınavda başarılı olanlar arasından ilan edilen kadronun iki katı fazlası adayın mülakata çağrılmasını öngörülmüştür. Çağrılacak aday sayısının mülakatı veya yazılı sınavı açıkça anlamsız kılacak bir oran niteliğinde olduğu söylenemez.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Erdal TERCAN ve Zühtü ARSLAN bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın, Anayasa'nın 9., 10., 70., 138. ve 140. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

6- Kanun Hükmünde Kararname'nin 26. Maddesiyle 4954 Sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu'na Eklenen Geçici Madde 11

Dava dilekçesinde, hakim ve savcı adaylarının beş yıllık geçici bir süre için stajın bir yılını tamamladıktan sonra Adalet Bakanlığının teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı ile mesleğe kabul edilmelerine imkan tanınmasının kamu yararına uygun olmadığı gibi yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerce kullanılmasını ve bireylerin hak arama özgürlüğünü düzenleyen hükümlere aykırı olduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 9. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kural, beş yıl süreyle bir yıllık stajını tamamlayan adli ve idari yargı hâkim ve savcı adaylarının Adalet Bakanlığının teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararıyla mesleğe atanmalarına olanak tanımaktadır.

Hâkim ve savcı açığını kapatmak amacıyla getirildiği anlaşılan kural, yukarıda (4) numaralı başlık altında belirtilen nedenlerle Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın, Anayasa'nın 9. ve 36. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

8.8.2011 günlü, 650 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 2., 3., 4., 7., 8., 9., 10., 11., 13., 21., 22., 23., 24., 25., 27., 28., 29., 30., 31., 33., 34., 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. maddelerinin yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE,

B) 1- Tümüne ve 1., 5., 6., 12., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 26., 32., 35., 42., 43. ve 44. maddelerine,

2- İçerikleri itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

a- 5. maddesiyle, 6.1.1982 günlü, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 10. maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişikliklere,

b- 6. maddesiyle başlığı ile birlikte değiştirilen 2575 sayılı Kanun'un 12. maddesinin (3) numaralı fıkrasına,

c- 12. maddesiyle, 4.2.1983 günlü, 2797 sayılı Yargıtay Kanunu'nun 30. maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişikliklere,

d- 15. maddesiyle, 24.2.1983 günlü, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yapılan değişikliğe,

e- 16. maddesiyle 2802 sayılı Kanun'un 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde yapılan değişikliklere,

f- 26. maddesiyle, 23.7.2003 günlü, 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu'na eklenen Geçici Madde 11'e,

yönelik iptal istemleri, 18.7.2012 günlü, E. 2011/113, K. 2012/108 sayılı kararla reddedildiğinden, bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

18.7.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında 'Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez' denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

8.8.2011 günlü, 650 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 2., 3., 4., 7., 8., 9., 10., 11., 13., 21., 22., 23., 24., 25., 27., 28., 29., 30., 31., 33., 34., 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. maddelerinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu maddelere ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VIII- SONUÇ

8.8.2011 günlü, 650 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'na yönelik iptal istemi, 27.10.2011 günlü, E. 2011/60, K. 2011/147 sayılı kararla reddedildiğinden, kararnamenin tümüne yönelik iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B) 1- 1., 5., 6., 12., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 26., 32., 35., 42., 43. ve 44. maddeleri, 6223 sayılı Kanun kapsamında olduğundan Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- 2., 3., 4., 7., 8., 9., 10., 11., 13., 21., 22., 23., 24., 25., 27., 28., 29., 30., 31., 33., 34., 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. maddeleri 6223 sayılı Kanun kapsamında olmadığından, bu maddelerin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3- 2., 3., 4., 7., 8., 9., 10., 11., 13., 21., 22., 23., 24., 25., 27., 28., 29., 30., 31., 33., 34., 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. maddelerinin iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu maddelere ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C) İçerikleri itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 5. maddesiyle, 6.1.1982 günlü, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 10. maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişikliklerin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 6. maddesiyle başlığı ile birlikte değiştirilen 2575 sayılı Kanun'un 12. maddesinin (3) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- 12. maddesiyle, 4.2.1983 günlü, 2797 sayılı Yargıtay Kanunu'nun 30. maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişikliklerin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- 15. maddesiyle, 24.2.1983 günlü, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yapılan değişikliğin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Erdal TERCAN ile Zühtü ARSLAN'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

5- 16. maddesiyle 2802 sayılı Kanun'un 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde yapılan değişikliklerin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Erdal TERCAN ile Zühtü ARSLAN'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

6- 26. maddesiyle, 23.7.2003 günlü, 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu'na eklenen Geçici Madde 11'in Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

18.7.2012 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Serruh KALELİ	Başkanvekili Alparslan ALTAN
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI	Üye Erdal TERCAN
Üye Muammer TOPAL		Üye Zühtü ARSLAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

8.8.2011 günlü, 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin 5., 12., 15., 16., 17., 18., 19., 20. ve 26. maddelerinin iptali isteminin reddine karar verilmiştir.

Anayasa'nın 7., 87. ve 91. maddelerinin birlikte incelenmesinden, yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olup, TBMM'ne ait bulunması ve devredilememesi karşısında, KHK çıkarma yetkisinin, kendisine özgü ve ayrık bir yetki olduğu bu nedenle yasama yetkisinin devri anlamına gelecek ya da bu izlenimi verecek biçimde yaygınlaştırılamayacağı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, maddenin Danışma Meclisi'nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesinin nedeni "çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir" biçiminde açıklanmış; Anayasa Komisyonu Başkanı'nca da 'Kanun hükmünde kararname' yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur.' denilerek, getirilen düzenlemenin amacı vurgulanmıştır.

Bütün ayrıık durumlarda olduğu gibi, KHK ıkarma yetkisinin sınırlarının da genişletilmemesi, yasama belgelerinde yer alan getiriliş amacı dışında kullanılmaması ve yaygınlaştırılarak yasama yetkisinin devrine yol açılmaması gerekir. TBMM'nde öncelik ve ivedilikle görüşölme zorunluluğuna uyulmamasının bir yaptırıma bağlanmamış olması, yasama organının bu konudaki denetimini etkisiz hale getirdiğinden, söz konusu yetkinin olabildiğince dar kapsamlı kullanılması, Anayasa'nın 91. maddesinin getiriliş amacıyla bağdaşmayan tasarrufların önlenmesi bakımından büyük önem taşıdığı açıktır.

KHK ıkarma yetkisinin, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesinin istisnasını oluşturması nedeniyle çok dar bir alanda ve getiriliş amacına uygun olarak kullanılmasından, yasama ve yürütme organı aynı derecede sorumludur. Buna göre, KHK ıkarma yetkisinin, süratle önlem alınmasını gerektiren konularda sorunların gecikmeden özölmenmesi amacına yönelik olarak verilmesi, bu yetkinin Bakanlar Kurulu'nca kullanılmasında da aynı amacın gözetilerek yasama yetkisinin devri sonucunu doğuracak uygulamalardan kaçınılması gerekir. Aksi halde yürütme organı, yasama yetkisi ile donatılıp, kuvvetler ayrılığı ilkesi ihlál edilerek, fonksiyon gaspına yol açılmış olur.

KHK'nin iptali istenen kuralları incelendiğinde; Bakanlar Kurulu tarafından kullanılan düzenleme yetkisinin, yasama yetkisinin devri sonucunu doğuracak biçimde çok geniş bir alanı kapsadığı, amacına uygun olarak önemli, acil ve zorunlu bir gereksinmeden kaynaklanmadığı, istisnai olması gereken bir yetkinin genel düzenleme yetkisine dönüştürüldüğu görölmektedir.

Bu nedenle 650 sayılı KHK'nin iptali istenen 5., 6/3., 12., 17., 18., 19., 20. ve 26. maddeleri, Anayasa'nın 7., 87. ve 91. maddelerine aykırıdır.

Öte yandan, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına göre, siyasi haklar ve ödevlerin KHK'lerle düzenlenmesi olanaklı değildir. Kamu hizmetlerine girme hakkının düzenlendiği 70. maddeye Anayasa'nın 'siyasi haklar ve ödevler' başlıklı bölümünde yer verilmiştir. Bu maddede, Her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu, hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği belirtilmiş, madde gerekçesinde de 'Kamu hizmetlerine girme vatandaşların en tabii hakkıdır. 1961-1980 arası, siyasi partilerin, uygulamada pek titizlik göstermedikleri bir maddedir. Prensip olarak, kamu hizmetlerine girme hakkı 1961 Anayasasında olduğu gibi aynen muhafaza edilmiştir. Ancak kamu hizmetine alınacak memur ve kamu görevlileri ile ilgili düzenlemede bu hakkın kötüye kullanılmasını önleyecek hükümler getirilmiştir.' denilerek, Madde'nin düzenlenmesindeki amaç belirtilmiştir. Buna göre, kamu hizmetlerine girme hakkının, KHK'lerle düzenlenemeyeceğinde duraksamaya yer yoktur.

650 sayılı KHK'nin 15. ve 16. maddeleri ile kamu hizmetine alınmada bazı ölçütlere yer verilerek, Anayasa'nın 91. maddesine göre KHK'lerle düzenlenemeyecek olan 'siyasi haklar ve ödevler' başlıklı bölümde yer alan kamu hizmetlerine girme hakkıyla ilgili 70. madde kapsamında bir düzenleme yapılmıştır. Bu durumun Anayasa'nın 91. maddesi ile bağdaşmadığı açıktır.

Belirtilen nedenlerle 650 sayılı KHK'nin dava konusu kurallarının Anayasa'ya aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşünceyi çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya
KANTARCIOğLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak kararlaştırılan 650 sayılı (KHK) Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali istenilen 15. ve 16. maddeleri ile 24.2.1983 günlü ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun hâkim adaylığına atanma koşulları yeniden düzenlenmiştir.

KHK'nin 15. maddesi, Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinde yaptığı değişiklik ile avukatlık mesleğinden hâkim ve savcı adaylığına geçebilmek için üst yaş sınırını otuz beşten kırk beşe çıkartmış, KHK'nin 16. maddesi de Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlesinde değişiklikyaparak, hâkim adaylığına atanmak için yapılacak sınavlarda mülakata çağrılacak aday sayısının, ilanda yer alan kadro sayısından iki kat fazla olacağını hükme bağlamıştır.

Anayasa'nın 91. maddesinde, olağan dönemde çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler ile Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin düzenlenemeyeceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 'Hizmete girme' başlıklı 70. maddesinde *'Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.'*denilmekte ve söz konusu kural, Anayasa'nın dördüncü bölümündeki siyasi haklar ve ödevler ile ilgili düzenlemeler içinde yer almaktadır.

650 sayılı KHK'nin 15. ve 16. maddeleri kamu hizmetine gireceklerde aranacak koşulu ve sınavda izlenecek yöntemi yeniden düzenlemektedir. Düzenlemelerin, kamu hizmetine girme hakkına ilişkin olduğunda ve Anayasa'nın dördüncü bölümündeki siyasi haklar ve ödevler ile ilgi yasaklanan alan içinde yer aldığınd duraksama bulunmamaktadır.

Buna göre, 650 sayılı KHK'nin 15. ve 16. maddeleri, Anayasa'nın 91. maddesi ile olağan dönemde çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler için yasaklanan alanı düzenlemekte ve bu haliyle Anayasa'ya aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenle kuralların iptali gerektiğinden, redde ilişkin çoğunluk görüşüne katılmadım.

Üye

Mehmet ERTEN

KARŞIOY YAZISI

8.8.2011 günlü, 650 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 15. maddesiyle 24.2.1983 günlü, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde değişiklik yapılarak avukatlıktan hakimlik ve savcılık adaylığına geçme yaşı 35'ten 45'e çıkarılmış; 16. maddesiyle de yine 2802 sayılı Kanun'un 9/A maddesinin beşinci

fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde değişiklikler yapılarak hakimlik ve savcılık adaylığı sınavına giren adayların 100 tam puan üzerinden en az 70 puan almış olmak koşuluyla en yüksek puan alandan başlamak üzere sınav ilanında belirtilen kadro sayısının bir katı fazlası adayın mülakata çağrılması öngörülmüştür.

İptal davasına konu olan 15. ve 16. maddedeki kurallarla, kamu hizmetinde bulunmayan kişilerin bir kamu hizmeti olan hakimlik ve savcılığa alınmaları düzenlenmektedir.

Kamu hizmetlerine girme hakkı, Anayasa'nın İkinci Kısım, Dördüncü Bölümünde yer alan 70. maddesinde düzenlenmiş, maddede her Türk'ün kamu hizmetine girme hakkına sahip olduğu, hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım yapılamayacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 91. maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebileceği, ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu nedenle, hakimlik ve savcılık mesleğine girişe ilişkin düzenlemelerin kanun hükmünde kararname ile yapılmasına olanak bulunmamaktadır.

650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 15. ve 16. maddelerinin Anayasa'nın 91. maddesine aykırı olmaları nedeniyle iptalleri gerekir.

Üye
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

Anayasa'nın 7. maddesinde, 'Yasama Yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez.' hükmü yer almıştır. Anayasa'nın 87. maddesinde ise , 'Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek' Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Anayasa'nın 91. maddesinde 'Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.' denilmektedir.

Yukarıya aynen alınan madde hükümlerinden yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olup devredilemeyeceği, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin ise kendine özgü istisnai bir yetki olduğu ve Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen sınırlar içinde kullanılabileceği anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 'siyasi haklar ve ödevler' başlıklı Dördüncü bölümünde yer alan 70. madde de ise 'Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka bir ayırım gözetilemez.' hükmü yer almıştır. Madde hükmü ile

kamu hizmetlerine girme hakkı düzenlenirken, hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka bir ayırım gözetilemeyeceği de belirtilmek suretiyle bu hakkın güvence altına alındığı açıktır.

8.8.2011 günlü, 650 Sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin;

1) 15. maddesinde '24.2.1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 8. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan 'otuzbeş' ibaresi 'kırkbeş' şeklinde değiştirilmiştir.'

2) 16. maddesinde; '2802 Sayılı Kanunun 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde yer alan 'bir katı' ibareleri 'iki katı' şeklinde değiştirilmiştir.' denilmektedir.

Görüldüğü gibi; 2802 sayılı Yasa'nın 8. maddesinde yapılan değişiklikle avukatlık mesleğinden hakim ve savcı adaylığına geçebilmek için üst yaş sınırı otuzbeşten kırkbeşe çıkarılmakta; 2802 sayılı Yasa'nın 9/A maddesinde yapılan değişiklikle ise hakim adaylığına atama için yapılacak sınavlarla ilgili olarak mülakata çağrılacak aday sayısı sınav ilanında yer alan kadro sayısının iki katı fazlası olarak belirlenmektedir.

Bu durumda, 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 15. maddesi ile 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde, 16. maddesi ile 2802 sayılı Kanun'un 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde yapılan düzenleme, Anayasa'nın dördüncü bölümünde yer alan 70. maddede hüküm altına alınan 'kamu hizmetine girme hakkına' ilişkin olup, Anayasa'nın 91. maddesine göre Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmesi mümkün olmayan, yasak alan içindedir.

Açıklanan nedenle 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 15. ve 16. maddesi Anayasa'nın 7., 87., 70. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesi ile verilen karara katılmıyorum.

Üye

Zehra Ayla
PERKTAŞ

KARŞIOY GEREKÇESİ

İptali istenen 650 sayılı 'Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 15. maddesi, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan 'otuzbeş' ibaresini 'kırkbeş' olarak; 16. maddesi de aynı Kanunun 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde yer alan 'bir katı' ibarelerini 'iki katı' olarak değiştirmiştir.

Dava konusu birinci kuralın değiştirdiği 2802 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 'k' bendi avukatlıktan hakim ve savcı adaylığına geçiş şartlarını düzenlemektedir. Buna göre, 'Avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler için; yukarıdaki (ı) bendi hariç diğer şartları taşımakla

birlikte, mesleklerinde fiilen en az beş yıl çalışmış, giriş sınavının yapıldığı tarih itibariyle kırkbeş yaşını doldurmamış ve kendi aralarında yapılacak olan yazılı yarışma sınavında ve mülakatta başarılı olmak, şarttır.'

Aynı Kanun'un, 650 sayılı KHK'nın 16. maddesiyle değiştirilen 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde ise hakim ve savcı adaylığına atama için yapılacak mülakat sınavına, yazılı sınavda başarılı olanlar arasından sınav ilanında belirtilen kadro sayısının 'iki katı' fazlasının çağrılacağı hususu düzenlenmektedir.

Bu kuralların Anayasa'nın 91. maddesi uyarınca kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyecek alan içinde kalıp kalmadığının incelenmesi gerekir. Anayasa'nın 91. maddesine göre, 'sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.' Esasen bu hüküm, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması konusunda Anayasa'nın 13. maddesiyle getirilen kanunilik şartına paraleldir. Olağan dönemlerde, sosyal ve ekonomik haklar dışında kalan temel hak ve hürriyetlerin, kanuna göre istisnai bir tasarruf olan kanun hükmünde kararnameyle düzenlenemeyeceğinin belirtilmesi, bu hak ve hürriyetleri daha fazla güvence altına almaya yöneliktir.

Anayasa'nın dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerden biri olan 'kamu hizmetine girme hakkı', Anayasa'nın 91. maddesinde kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanan haklardan biridir. Anayasa'nın 70. maddesine göre, 'Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.' Madde, (a) vatandaşların kamu hizmetine girme hakkına sahip olduklarını, (b) ancak bu hakkın mutlak olmadığını, hakkı kullanmak isteyenlerden görevin gerektirdiği niteliklerin aranabileceğini ve (c) bu nitelikler dışında göreve alınmada hiçbir ayırım yapılamayacağını düzenlemektedir.

Kamu hizmetine girme ve hizmete alınmada hangi nitelik ve şartların aranacağı hususu Anayasa'nın 70. maddesi kapsamındadır. Nitekim, Anayasa Mahkemesi 3268 sayılı 'Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu'nun bazı maddelerinin Anayasa'ya aykırılığının ileri sürüldüğü davada 70. maddenin kapsamına ilişkin tespitlerde bulunmuştur. Buna göre, '657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun, devlet memurluğuna alınmayı düzenleyen 46-57. maddelerinin, Anayasa'da 'Hizmete girme' kenar başlığı altında getirilmiş olan ve her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğunu, hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceğini açıklayan 70. maddesiyle ilgisi ortadadır. Ne var ki, 3268 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle Bakanlar Kuruluna verilen düzenleme yetkisi, 657 sayılı Kanuna tabi memurlar ve kamu hizmetlileri bakımından da idari, mali ve sosyal haklarda iyileştirmeler yapmakla sınırlandırılmıştır. Yasa ile belirlenen bu amaç gözönünde tutulduğunda, 3268 sayılı Yasa'nın, Türk vatandaşlarının devlet memurluğuna alınmaları ile ilgili bir alanda yeni olanaklar yaratmak üzere değişiklik ve düzenleme yapılmasını kapsamadığı kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.' (E. 1986/15, K. 1987/1, K.T: 6.1.1987).

İptali istenen kurallar, bir kamu görevi olan hakim ve savcı adaylığına giriş şartlarına ilişkindir. Hakim ve savcı adaylığına girişte hangi şart ve niteliklerin aranacağı, bu kamu hizmetine girecek kişilerin kimler arasından ve nasıl seçileceği gibi hususlar kamu hizmetine girme hakkının uygulanmasına dair düzenlemelerdir. Dolayısıyla, bu düzenlemeler Anayasa'nın 91. maddesi uyarınca kanun hükmünde kararnameyle düzenlenemeyecek 'yasak alan' içine girmektedir.

Esas Sayısı:2011/113

Karar Sayısı:2012/108

Açıklanan nedenlerle, 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 15. ve 16. maddeleri Anayasa'nın 91. maddesine aykırıdır ve iptali gerekir.

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Zühtü ARSLAN